

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristolpna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 28.

V Ljubljani, v ponedeljek 4. februvarija 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 2. februvarija.

Druga bitev.

V večerni seji 31. jan. poprijel je besedo najprej minister Pražak ter pripovedoval, kako je dotični ministerski ukaz nastal, in kako si vlada prizadeva biti vsem pravična. Nemcem se toraj ni treba bati, da bi bili v svojih pravicah okrajšani, ako se tudi Čehom vstreza in se česke vloge rešavajo v českem jeziku. Na koncu svojega govora prosil je poslance, naj o nesrečni misli, da bi se Češka delila v dva dela, ljudstvo podučé, ker se bode potem gotovo zopet povrnila prejšnja vzajemnost med prebivalstvom.

Za ministrom govoril je moravski poslanec Kusy, ter zavračal liberalne govornike. Dokazoval je potrebo znanja deželnega jezika za uradnike, ki hočejo na Češkem ali Moravskem služiti, ter rekel, da tudi Nemcem ne bo na škodo, ako se naučé českega jezika. V dokaz svoje trditve se je skliceval na dvornega svétnika Alterja, ki je rojen Nemeec, pa je največ zaradi znanja českega jezika dobil službo pri upravni sodniji. Posebno dobro je govornik zavračal Plenerja in njegovo trditve, da bi že zdavnaj ne bilo več Avstrije, ko bi bilo šlo po želji Čehov. Kusy je iz zgodovine dokazoval, da l. 1620 niso avstrijski ampak drugi vojaki premagali Čehov, in da so bili v zaroti z njimi tudi avstrijski stanoviti. Tudi je omenjal, kako so se bili na Dunaji sprli zoper cesarja Ferdinanda in ga hudo pestili, dokler ga niso francoski kirasirji rešili iz njihovih rok. Konečno je govornik zatrjeval, da on in njegova stranka ne bode obupala, dasiravno bi jo liberalci z ognjem in žveplom radi zatrli, in ako bi bila celó obsojena začasno priti pod jarem Plenerjevega trinoštva.

Liberalni poslanec Avgust Weeber, ki je za njim prišel na vrsto, ni tolikanj govoril o jezikovnih razmerah, kakor marveč o moravskem cesarskem

namestniku grofu Schönbornu in o ministerskem predsedniku, grofu Taaffe-tu, češ, da njegova politika je velika nesreča za državo, da je treba toraj popolnoma preustrojiti notranjo politiko.

Govoril je le še česki poslanec Hevera, rekši, da pač ne gre prezirati naroda, ki šteje 6 milijonov duš (govornik se je bil zagovoril 600 milijonov, kar je zbudilo veliko veselost na levičnici), ki daje četrt milijona vojakov in malenkost 100 milijonov gold. davkov vsako leto plačuje državi.

Po nasvetu poslanca Erazma Volanskega bil je sprejet konec obravnave, in so ostali govorniki za svoja generalna govornika izbrali: na levičnici dr. Herbsta, na desnici pa dr. Trojana.

Poslanec Schönenerer, ki je že dopoldne na cedilu ostal s svojim napadom na vlado zaradi izjemnih določb, ponavljal je na koncu večerne seje ob 10 1/2. uri pred polnočjo svoj predlog ter zahteval, naj se obravnava o izjemnih naredbah dene na dnevni red prihodnje seje. Pa tudi sedaj ostal je s svojim predlogom v manjšini, in g. predsednik napovedal je prihodnje sejo za drugi dan ter na dnevni red postavil nadaljevanje obravnave o Herbstovem predlogu.

Včerajšnja seja pričela se je že ob desetih dopoldne, ker so poslanci iskreno želeli dovršiti neprijetni jezikovni boj. Najprej je govoril dr. Herbst zoper nasvet odsekove večine in priporočal predlog manjšine, ki ministerskega ukaza ne odobrava. Herbst navadno govori jako strupeno, danes pa je ropotal še veliko silnejše, ker je šlo za pokop njegovega deteta. Tudi Herbst je trdil, da česki Nemci ne bodo obupali, ker se za trdno zanašajo, da jim bodo drugi Nemci na pomoč prihiteli, in da se bodo od Čehov in Poljakov skoraj ločili nemški poslanci, ki sedaj ž njimi držé.

Zadnji govornik bil je dr. Trojan; obljubil je svojim tovarišem, da ne bo dolgo govoril, pa preteklo je čez poldrugo uro, preden je končal. Mirno in stvarno je zagovarjal ministerski ukaz, češ, da je bil le nekak opominj za uradnike, da naj natanjéno

spolnujejo in izvršujejo postave. Govornik dokazuje, da ni treba še le posnemati § 13. sodnijskega reda, da bi morale sodnije prejemati nemške in česke tožbe, ker se ne ravna jezik po sodnijah, ampak se morajo sodnije ravnati po jeziku, ki je v dotični deželi v navadi. Čehi se ne pritožujejo, ako nemški prebivalci v českih okrajih zoper česke prebivalce delaje nemške tožbe, nasprotno pa želé, da naj ima česki jezik v deželi ravno tako veljavo kakor nemški.

Govorila sta še poročevalca manjšine, baron Scharschmid, pa večine, dr. Havelka. Prvi je pogreval nekatere stare trditve, drugi pa, ki zaradi bolehnosti iz prva ni mislil govoriti, je dokazoval, kaj pomenja beseda „deželni jezik“. Tudi je rekel, da se čisto nemške sodnije do l. 1880 niso branile prejemati českih pisem, še le ko je minister razglasil dotični ukaz, so se začele temu upirati in se sklicevati na § 13. sodnijskega reda.

Po nasvetu dr. Chlumeckega bilo je glasovanje o nasvetu odsekove večine ustmeno in prestop na dnevni red bil je sprejet s 175 glasovi proti 161. Z levičarji glasoval je Coroninijev klub, kar je tem čudnejše, ker bi se italijanski poslanci Istre, Goriške in Tirolske z vsemi močmi upirali, ko bi sodnije odbijale italijanske vloge. Spominjali naj bi se toraj svetopisemskega izreka: „Kar nočeš, da se tebi zgodi, tudi ti drugim nikar ne stori“. Tudi druga bitev v državnem zboru končala se je toraj z zmago združene desnice.

Razdraženost bila je pri tem boji na obeh straneh velika, zlasti pa med liberalci, ki so se posluževali vseh pripomočkov, vrednih in nevrednih, dostojnih in malopridnih, da bi desnico spravili v manjšino, vlado pa v zadrego. Knez Lichtenstein dobil je po pošti več pisem in listnic, v katerih mu žugajo, da se mu bo slaba godila, ako potegne s Čehi in Poljaki; tudi nemškim kmečkim poslancem so v takih pismih liberalci žugali, da jih bodo zaradi tega zatožili pri njih volilcih, in v četrtek dobil je jako nesramno brezimno pismo poljski kanonik

LISTEK.

Indija Komandija.

Spisal dr. A. M.

(Dalje.)

II. pismo.

V Koludrovici 1. junija 18..

Prijatelj z Indije Komandije prijatelju v Skalovji pozdrav!

O kako svetlo solnce meni sije, kako modro nebo se nad menoj razpenja, kake vonjave od vseh strani mi nos božajo! Zdi se mi, da nisem več na zemlji, duh ne čuti več telesnih spon, ampak prosto se dviga v bližnje mi nebo. Zatorej se pa nimaš čuditi, prijatelj, da sem se že ves poindijanal in pokomandil. Nekdaj najpustejši realist, zdaj najidealniši pesnik, nekdanj tam dol tako okoren, zdaj tako skočen in ukreten, da bi kar v luno zletel celó brez perut.

A ti, vém, pričakuješ, da ti spet kaj novega sporočim o Komandiji. Glej ustreči hočem tvoji želji. Danes ti hočem pokazati glavno mesto Komandije, Koludrovico. Toda, ko slišiš besedo „glavno mesto“,

ne misli koj na Pariz ali Dunaj. Ne, ne, preljubi moj, Koludrovica je velika vas, menda največa v celi Komandiji. Vas je, vas, in nima ne Boulevardov (v Parizu), ne Ringov (na Dunaji), ne Korsov (po laskih mestih), ker Koludrovčanje dobro vedó, da take reči so za neumne bahače. Tam dol imate po mestih ulice ravne, kakor mize, vse je zidano v eni meri tako, da oko ne more zapaziti najmanjše neskladnosti. Koludrovčanje pa so praktični ljudje; oni ne zidajo za oko, ampak za-se; kar koristi, zidajo, in tako, kakor bolje koristi. Da le poslopja ugajajo namenu, pa je prav, če tudi so od zunaj grdo in nepravilno zidana! Tu ne vidiš po koludrovskih strehah žlebov; Koludrovčanje pravijo, da nikomur ni treba hoditi pod kap, ko dežuje; čemu tedaj žlebovi? Tudi imate po mestih tlak, večkrat prav drag. V Koludrovici kaj takega ne vidiš, ker Koludrovčan vé, da po tlaku postopajo le pohajaji; delaveci in pridni meščanje nimajo za to časa; zatorej se pa tukaj ulice nalašč pusté blatne in prašne. Tudi se na tlaku prelahko pade, tako da pride celó nos v nevarnost, in to Koludrovčanom ni nevažna reč, ker že tako imajo nos pokvečen, no, v blato se pa že lahko zarije, brez vse škode. Ne, ne, takih nekoristnih naprav, za ktere tam dol ogromnega davka plačujete, in večkrat najpotrebnejših reči pogrešate in celó

stradate, takih naprav v Komandiji ne najdeš. Ni-mamo ne mestnih vrtov, ne umetnih vodometov, ne javnih kopališč, ne javnih knjižnic, ne muzejev. Kar se teh reči tiče, pravijo Koludrovčanje, naj skrbi vsak za-se, v Komandiji se najde dosti prostora in vode, ako želi kdo sprehajati ali kopati se. Knjige so za učene, in ti naj si jih kupijo, ne pa da bodo vsi za nje plačevali; in kar se tiče muzejev, ni treba, da se živali odirajo in kože jim s slamo bajejo, ker slama je v Komandiji draga. Kdor hoče živali opazovati, pa hođi si jih lovit. Tako se odrežejo Koludrovčanje, in prav imajo.

Mi smo kmetje, in hočemo ostati kmetje, ta glas se sliši po vsi Komandiji in tudi v Koludrovici. In to je tudi kralju najbolj všeč, ker vé, da kmet je državi najtrdnjša in zanesljiviša podpora. In da bi ti vedel, kako naši Koludrovčanje domovino ljubijo! Od njihove zemlje jih ne odtegne nobena moč in tudi, ko bi tulile in breale vse zverine na nebu in ko bi sam veliki medved žrelo odprl, da bi Komandijo požrl, ne, Koludrovčan ne bo bežal in zapustil Komandije, on se bo prej v zemljo zaril, kakor krt, in raji mrtev v Komandiji počival, kakor živ v tuji deželi.

Včeraj sem bil pri koludrovskem županu. To ti je županstvo! Glej, tukaj ne najdeš ne tajnika,

Ručka, ki navadno stavlja predlog, da naj se obravnave sklenejo, in kateremu pisavec silno žuga, ako bi se drznil pri tej priliki nasvetovati konec obravnave. Pismo je mrgolelo tako nesramnih psov, da jih g. Ručka ni hotel povedati. Vsled tega pisma nasvetoval je bil Erazem Volanski konec razprave.

Ob treh popoldne bila je večerajšnja seja končana. Pred sklepom pa je Schönerer v tretje poskušal od vlade zaradi izjemnih ukazov nemudoma zahtevati odgovor. Ker je namreč g. predsednik prihodnjo sejo napovedal za torek 5. t. m., predlagal je g. Schönerer, da naj bo že večer zvečer prihodnja seja, in naj se na dnevni red dene obravnava o izjemnih ukazih ministerskih. Pa tudi večerj ostal je ta nasvet v manjšini; zanj je glasovala skoraj cela levica, le malo poslancev je z desnico obsedelo.

Ali niso zares čudni ljudje ti liberalci? Ko so se godila razna hudodelstva po Dunaji in v okolici njegovi, kričali so in od vlade strogo zahtevali pomoči zoper nevarnost, ktera preti mirnim prebivalcem. Sedaj pa, ko je vlada vendar strogo stopila na noge, ter razglasila določbe, po katerih upa zadušiti skrivno rogoviljenje javnemu redu in miru sovražne bande, sedaj se nemški poslanec Schönerer zaradi tega grozi nad vlado, in liberalna manjšina državnega zbora ga v tem podpira! Ali ni to narobe svet? Dunajčanom na čast pa moram reči, da pošteni ljudje odobravajo vladine naredbe, ki se mnogim dozdevajo še premehe, ker bi bilo po njih mnenji najbolje oklicati obležni stan in hudodelnike obsoditi in obesiti ali ustreliti kar na mestu. V drž. zboru pridejo dotične naredbe prvič v razgovor v torek 5. t. m. Liberalna stranka bode gotovo jako hudo prijemala vlado in jo pri tej priliki skušala prekueniti, ker se ji to pri jezikovni obravnavi ni posrečilo. Tem potrebnejše je toraj, da pri tej priliki gotovo k seji pridejo vsi desniški poslanci, ki so se čez praznika domu podali. Ako nihče ne zamudi svoje dolžnosti, se bodo levičarji tudi pri tej priliki prepričali, da je njih prizadevanje — zastonj!

Govor dr. Riegerja

v državnem zboru 25. jan. proti vpeljavi nemškega jezika za postavni državni jezik.

(Konec.)

Ali morda nemškega kmeta v svojem ponosu povzdigne zavest, da nam nekaj privošite, kar bi zanj razžalenje bilo? Da nam nagajate z jezikom, kterega ne razumemo? (Viharno ploskanje na desnici in živahnost). Ali morda s tem kaj državno opravištvost pridobi? Nič! Zgubilo bo, kajti mnogo več uradnikov bo treba za tolmačenje in to stane mnogo novcev.

Mož, ki se prišteva k velikanom nemškega naroda, za kterega je on sam več storil, kakor milijoni drugih Nemcev, se nikakor ne strinja s politiko, kakoršno vi uganjate. Ta mož je vašo politiko označil z besedo, ktere ne maram tukaj ponavljati. Svetoval vam je po časniku, s kterim sta si dobra prijatelja,

ne tako proti Slovanom postopati kakor znate, temveč bodite zadovoljni z ravnopravnostjo narodov v Avstriji, s čemur bote Avstriji in nemški reči bolj koristili, kakor pa se svojim dosedanjim postopanjem. (Živahen plosk in velika veselost na desni, nemir na levi.) Ta mož je več storil za nemško reč, kakor vi vsi skupaj in g. Tomaszuk mi bo že dovolil, da knez Bismark bolj razume, kaj nemški reči koristi, nego on.

Gospoda moja, vsi vaši naporji niso družega, kakor Geslarjev klobuk, s kterim bi radi Slovane ponižali in jim pokazali, koliko da jih nadkriljujete. (Viharno odobravanje na desni, ugovor na levi, na novo desnica ploskanje prične.) Mnogo upliva imate na državno življenje in jako lepo bi vas prosil, ako Avstriji dobro želite, (čujte! čujte! na levi, da! da! na desni), da ne žalite Slovanov na tak način in ne vdarjate po stenah, ki se pri nas močno tresejo. (Živahna pohvala na desni). Saj od tega nimate nobenega dobička. Z državnim jezikom je kakor z državnim veroizpovedanjem; kjer le jedna vera gospodari, ondaj morajo se ji vse druge podvreči in jih zatira. Ako je državi na tem ležeče, da ima le en državni jezik, ji mora tudi na tem ležeče biti, da vpelje le eno državno vero. (Oho! na levi. Da, da, tako je! na desni.)

Kakor tudi se Vam čudno zdi, gospoda moja, pa je vendar le resnično in kdor je imel zgodovino le količkaj pri rokah, bo vedel, da se je po tridesetletni vojski, ko je po Evropi veljalo še načelo: „cujus regio, ejus religio“ (čegar vlada, tega vera) poleg teh načel pri nas vpeljala protireformacija. Ako imate nemški državni jezik, imate tudi nemško državo, Avstrija pa ni bila nikdar nemška država in tudi danes še ni. Temveč pa se je vedno o avstrijskih državah govorilo, o državah avstrijske krone. Gospod poslanec Beer govoril je tudi o državni močdrosti cesarice Marije Terezije.

Vse spoštovanje do te odlične gospé. (Divji krik na levi nastane, galerije začno sikati.) Dr. Rieger: Vse spoštovanje do te odlične gospé. (Poprejšnji vrišč nastane, levica kriči, galerije sikajo: „pfui, nezaslišano“ razžalenje! Desnica, vidoč, da bi levičarji radi škandal iz trte zvlili, kliče: mir, galerije sprazniti, ali naj se zopet škandal napravi? Predsednik zvoní.) Dr. Rieger silno razburjen z gromovitim glasom trušč preupije: „Gospod predsednik, na Vas se obračam in Vas vprašam, kako daleč bomo v avstrijskem parlamentu prišli, ako se o monarhiji ne sme več spoštljivo govoriti?“ (Klici z leve: „Tega pa Vi niste storili; čemur desnica živo ugovarja in kliče: „Vi levičarji niste dali izgovoriti!“) Dr. Rieger: „Pravim toraj, vse spoštovanje do te odlične gospé (levica zopet zahršči). Dr. Rieger z gromovitim glasom zaupije: „Jaz ne trpim, da bi me motili! (Desnica živahno odobruje, levica kriči, galerije vrše; klici: „Venkaj z galerijami!“) Dr. Rieger se obrne proti levi rekoč: „Gospoda moja, na tak način bote avstrijskemu parlamentu kmalo domu posvetili. (Živahna pohvala na desni, na kar mahoma tiho postane.) Dr. Rieger: „Rekel sem toraj: vse spoštovanje do te odlične, do te visoke gospé, cesarice

Marije Terezije, nikakor pa ne morem priznati, da bi bili njeni politični nazori tudi za nas merodajni. (Tako je, prav tako! Desnica odobrava. Levičarji so hoteli škandal iz trte zvliti, ker je dr. Rieger rabil izraz gospa „dama“ namesto „cesarica“.)

Dr. Rieger nadaljuje: „Mnogo se govori o „irredentovskih“ naporih. Ali morda mislite z vsiljevanjem nemščine na južnih Tirolih nemški reči veliko prijaznost skazati? Ako se pa sklicujete na avstrijske nemške dežele, vas vprašam, kaj so pa te pripomogle k temu, da je Avstrija sploh nastala država? Avstrija je nastala na ta način, da so česki in ogerski stanovni avstrijsko dinastijo na prestol poklicali. Nemškemu jeziku bomo vedno, kadar bote potreba in jednota države to zahtevali, radi pripoznali potreben prostor, toda ne zahtevajte od nas, kar bi bilo za nas poniževalno, kar žali našo narodno čast, „kajti nič ni vreden narod, ki ne stavi vsega na svojo čast!“ (Dobro! na desni.) V tem smislu bomo vsikdar pripravljene nemški živelj spoštovati in mu vse dovoliti, kar se mu spodobi. V tem smislu hočemo vedno postopati. Ako bomo tako postopali, smemo se nadjati, da bo v cesarstvu vladal notranji mir, in da bomo cesarstvo tudi na zunaj v edinosti in zavestni moči zastopati zamogli. (Živahna pohvala na desni, sikanje na levi in ploskanje na galerijah.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. februarja.

Notranje dežele.

Rieger in Gregor sta imela pač prav v državnem zboru, ko sta trdila, da nemški Bismark bolje razume, kaj nemški reči v Avstriji hasne, kakor pa naši levični politiki vsi skupaj od vlaškega Tomaszuka, ki je zaradi same učenosti meje svoje narodnosti zgrešil in sedaj v nemški hlev sili, do mlajšega Plenerja, ki zavolj same zagrizenosti tako govori, da se potem lastnih besed sramuje in jih pred tiskom popravlja. Bismarkov organ „Nordd. Allg. Ztg.“ pravi, da so se možje pričali za oslovo senco in da je najbolj pravo še vlada zadela, ki se debate in glasovanja ni vdeležila. Veliko občudovanja vrednega poguma je treba, da se ravno v sedanjem času, ko se ljudstvo na Dunaji in v okolici pred skrivno a strašno roko anarhističnih morilcev tresse, predrzno po baklji mednarodnega sovraštva seže in jo med vznemirjeno ljudstvo vrže. Se grje, kakor to, bile so pa Plenerjeve opazke, v kakošnih razmerah namreč je avstrijska zunanja politika nasproti tujim državam. Sreča je to, pravi „Nordd. Allg. Ztg.“, da taki junaki vedno več želé, kakor pa zamorejo, ali kakor se po domače reče, imajo več oči, kakor pa trebuh, zaradi tega se ni ravno bati, da bi se zaradi njih zgodovina kaj pokvarila. Nemci, daleč ste prišli, da vas že vaša lastna kri obsoja in kot taki hočete še gospodarji postati v Avstriji? Ne, nikdar več ne, ako Bog da in sreča junaška! Odklenkalo vam je, ako se ne motimo, za vedno, dokler boste v tej koži hodili, ki vas ravno sedaj tako srbi.

Kaj bode zdaj, ko so vsi predlogi večine in manjšine o *nemškem državnem jeziku* pri glasovanju zavrženi? Tako je že marsikdo popraševal, ki znabiti ni natančno sledil govorom in predlogom o tej reči. Kaj bode? Nič ne bode; ali bolj prav,

ne družih pisavec. Župan je mož, pravi mož in njegova beseda zda več, kakor sto bričev! Župan veli: tako in ne drugače! In tako in ne drugače naredé vsi Koludrovčanje. Župan sodi: Tako je prav in ne drugače; ta je nedolžen, oni je kriv. In pri vseh Koludrovčanih tako velja za prav in ne drugače, ta je nedolžen in oni je kriv. — Tak župan, tak, in take besede so županske besede! Je pa tudi mož, da se ga vse boji in vse časti, močan, krepak, ki zna svojo besedo z roko in tudi z ного poudariti. Ne pa kakor tam dol pri vas, kjer imate večkrat za župana kakega škričca, ki je obdan od pisavec kakor od muh, ki kakor smrtna senca na klopéh sedé in drugega ne delajo, kakor postave obračajo in zavijajo, da gorjé kmetu, ki jim v pest pride!

Imajo Koludrovčanje tudi občinsko hišo, a ne take, kakor so jo tam doli pri vas na Dunaji sozidali, je nekaj manja. Ako se ne motim, videl sem pred leti blizo tam nekje takó na Krasu, menda prav v Tomačevici. Popolnoma enaki ste si, kakor ona tako tudi koludrovska nima nobenega okna, samo vrata za vhod, nad vratim vzdiguje se zvonik z enim zvonom, kateri vabi starešine v zbor. Se vé, da takrat je vsa Koludrovica na nogah. Starešine se zberó v zbornici in vrata za seboj zapró, tako, da vedno v temi zborujejo. Luči nočejo prižgati, ker so prevarčni, in čemu luč? saj luč je le za oči, pri

zborovanji pa ni treba gledati, dovolj, da se sliši in govori. Ko se seja sklene, tedaj se vrata odpró, in občinski sluga naznani množici pred vratmi, kar se je sklenilo. In vse se razide po opravilih.

Ej, še nekaj sem zvedel pri županovih, kmalo bi bil pozabil. Župan ima namreč 10 sinov. O desetem mi je pripovedoval čudne zgodbe. Saj veš, da tudi tam dol pri vas so desetniki čudni in posebni ljudje. Že kot fantič izogibal se je družbe tovaršev in potikal se vedno le po samotnih krajih in gledal v enomer na nebo, brez strahu. In ljudje so po pravici strmeli, kako zamore fantič tako drzen biti, da z nebeškimi pošastmi tako prijazno občuje. Še celó lune se ni bal. Cele noči je pohajal po gozdih in se ž njo prijazno pogovarjal.

Oče župan, bistra glava, je te posebnosti sinove kmaln zapazil, videl je koj, da njegov Tonek (ne čudi se, saj v Komandiji se otroci, kakor tam doli pri vas krstijo in dobé ime enega svetnikov) ne bo nikdar kmet, kakor so drugi Koludrovčanje. In res, že iz oči in vsega obraza spoznal si v njem, rekel bi, nebeško bitje, ki skoro ne vé, da živi na zemlji. Vedno je bil zamišljen, nič pozemeljskega ga ni mikalo. Še celó jesti je večkrat pozabil. In glej, kaj se je enkrat zgodilo!

Bil je tedaj v dvanajstem letu, tedaj tiste starosti, ko vaši Gorjani tam doli navadno peljejo sina

v mesto učít se. Tedaj enega dne proti večeru ga je bil poslal oče na polje pogledat zaradi živine. Zvečer čakajo, čakajo, a Tončka ni bilo k večerji.

Zdaj vstanejo vsi ga iskat in bredejo daleč okoli, da bi ga našli; a vse zastonj. Ni ga bilo tudi drugi dan, še sledu ni bilo več po njem. Poprašali so po vsi Komandiji, a Tončka županovega v Komandiji ni več. Zabredel je najbrže daleč, daleč proč od Komandije in nikdar več ga ne bode domu. Župan se več let ni dal potolažiti. Eno-glasno se je v starešinstvu koludrovskem sklenilo, da se postavi Tončku županovemu plosča, ki je vzdana v občinsko hišo. Župan sam zložil mu je v koludrovskem zlogu to-le prekrasno kitico:

Oj Tonek, Tonek, Tonek
Oj kam si šel, moj ljubček?
Vsa Indija Komandija
In pamet vsa koludrovska
Po tebi zéva, se solzi,
Ker najti več nikjer te ni.
Alj živ, povej, alj mrtev si,
Da žalosti ne umremo vsi.

A dovolj za ta pot, dragi prijatelj, dovolj, ker tudi meni solze oči zalivajo, mi jemljejo moč. Potolaži nebo žalujočega župana koludrovskega.

Živi, v Skalovji prijatelj!

to boče, kar je bilo prej. Desnica je prav modro reč obrnila, da je zavrgla tudi predloge lastne stranke, da ji nikdo ne more očitati, kakor bila bi enostransko postopala, ter nemški jezik zatirala in kar je tacega. Ne; desnica je reč pustila, kakor je bila in je najbolj prav storila — nikdo ji nima kaj očitati.

Kaj pa, ko bi bil po Wurmbbrandovem predlogu nemški jezik kot „državni jezik“ proglašen? Potem pa bi bilo vse drugače.

Kaj bi nam potem pomagal že tolikrat omenjeni član XIX. osnovnih postav, ki vsakemu državljanu zagotavlja varnost njegove narodnosti in njegovega jezika? Toliko, kot nič, kajti mi si nikakor narodnosti brez jezika misliti ne moremo. Ako bi se bila pa nemškemu jeziku postavno pravica podelila, katero si on sedaj sam že toliko in toliko let brez postave prilastuje v šoli, in uradu in v javnem življenju, žal da tudi v marsikateri družini, potem bi se noben drug jezik več ne mogel nadjati do svojih pravic dospeti. Vse naše bojevanje, vse naše napenjanje bilo bi zastoj, da bi spravili potem še kedaj naš jezik v veljavo v šoli ali pa v uradu. Povsod bi se nam bilo kazalo na novo vstvarjen državni jezik, ki bi Nemece zopet samovlast v roke stisnil, vse druge narode pa v kot potisnil, kjer bi drug za drugim narodno zamrli. Časi duševnega absolutizma bi bili potem nastopili, ko bi nemško pleme imelo vso moč v rokah, slovansko pa nič! Časi centralizma bi se zopet povrnili, ker bi s pomočjo državnega jezika samoupravno gibanje posamičnih narodov polagoma ponehalo in bi se tožišče kar nekako samo po sebi tje prelozilo, kjer je bilo pred letom 1848, na Dunaj. Skoraj štirideset let upije naš narod po svojih pravicah gledé jezika v šoli in uradu in skoraj da ni zastoj upil. Nekaj je dosegel, še več doseči smo se nadjali in še se nadjamo, a potem bi se bili zastoj nadjali. Toraj smemo Slovani prav zadovoljni biti, da se je past zdrobila in reč nam ugodno rešila.

Uradni in na pol uradni nemški časniki so po *Plenerji* segli, ter ga zaradi njegovega izdajalskega govora neusmiljeno bičajo. „Prager Abendblatt“ mu oponaša, da je Bismarka obdolžil sleparije, da misli Avstrijo le za svoje nakane porabiti, in to prvič za našo vojsko proti Francozom, in ko bo te pohrustal, pa z nemško vojsko proti nam, kjer bo najpoprej Čehom kosti zmlél. — Nam se pa hoče dozdevati, da Plener se je še hujšega izdajalstva krivega storil, ki tudi videza resnice nima in vendar je Plener za resnico stavil in trdil.

Poljski in nekateri nemški časniki, med temi „Vaterland“ svojo nevoljo kažejo nad ministri, da so se glasovanja z desnico zdržali, s katerim bi bili lahko Groholskijevemu predlogu o vtemeljenem prehodu na dnevni red k zmagi pripomogli, vsaj njih dolžnost bi bila to, ker so iz te stranke izšli. — Mi mislimo, da tudi to nič hudega ni. Reč je ostala pri starem, proglas nemške Staatssprache je pokopan in to je glavna reč.

Nova metla, ki se „izjemni stan“ imenuje, je jela po Dunaji že pometati. Najprej je policija zaprla Jakobijevo tiskarno, kjer se je tiskalo socijalistično glasilo „Zukunft“. Redakcija „Zukunft“ se je zatvorila in djala pod državno nadzorstvo, urednika Peukerta in ž njim čez štirideset delavcev, ki nimajo na Dunaji domovinske pravice, so prijeli in domov odgnali. Dalje so prijeli in odgnali vse delavske vodje in kričače. V Ottakringu vtaknili so v luknjo 19 let starega knjigovodja in njegovo sestro, ker je bil on neki knjigovodje tajnega, pa silno nevarnega socijalističnega društva.

Izjemni stan za Dunaj je toraj postavno potrjen in vpeljan. Kaj je izjemni stan in kaj pomeni, vedó najbolje Čehi povedati, ki so se ga že dvakrat do dobrega nasitili. Prvokrat naklonilo ga jim je ustavoverno ministerstvo Giskra-Herbst, drugič pa Lasser-Koller. Tistokrat so nam bili žalostni dnevi za česki narod. Urednike oporekovalnih listov so jim potikali po ječah in vsi skupaj dobili so 100 let zapora in več ko 80.000 goldinarjev globe odtegnilo se jim je od varščin (kavej). Tak izjemen čas prišel je tudi za Dunaj in okolico. Razložek je le ta, da so tedaj v Pragi povod dali politični vzroki, ker se je narod zatiral in so ga časniki branili, danes so pa socijalni vzroki in se hoče obstoječi državni in družbinski red zatreti od strani anarhistov. V očigled teh dogodkov so se poslanci desnice v to zjediniili, da hočejo vlado na proti anarhistom ukrenjeni poti dotlej na vso moč podpirati, dokler bo ona le z anarhijo opraviti imela, da ji glavo stare. Ako bi se pa vlada izjemnega stana hotela posluževati proti časnikarjem, kakor ste to prvi dve storili, takrat protivili se bodo osóbito česki poslanci takemu postopanju na vso moč, ker so jim še predobro žalostni dnevi Lasser-Kollerjevega nasilstva v živem spominu, ter takih tudi svojim najzlobnejšim nasprotnikom ne privoščijo, dokler se opozicija ne spreverne sama v anarhijo, kar se pa menda vendar ne bo zgodilo.

Vodja, zdravnik, in oskrbnik *kaznilnice v Steinu* ob Donavi prejeli so brezimno pismo iz Floridsdorfa, v katerem se jim žuga sè smrtjo, da jih bodo postrelili. Enaka pisma dobivajo na Dunaji tudi višji državni uradniki pri redarstvenem ravnateljstvu.

Letos pridejo prvokrat na vrsto vojaške vaje za *nadomestilno rezervo*, ki bodo po osem tednov trajale. Do sedaj se nadomestilni rezervisti niso nikdar vežbali in so se po vsi pravici „vojaki na

papirji“ nazivali ter je tu pa tam kterelega le tedaj zadelo v vojake iti, ako je ondi kdo odmril, drugače se živ krst ni zanj brigal. Odslej moral bo pa tudi „vojak na papirji“ napraviti svoj osemtedenski rekrutni oddelek in to v času, kjer se bo lahko brez velike škode svojemu poklicu odtegnil.

Splošni položaj na *Hrvaškem* je, kakor ga „Agrar Ztg.“ opisuje, jako žalosten, da, celó nevaren za hrvaško samostojnost. Razlika o pojmih državnih razmer med Ogersko in Hrvaško je jako velika. Kakor znano, predlagal je baron Živkovič načrt neke, kakor je sam rekel, po sebi popolnoma nedolžne adrese, ktera se je Starčevićancem izdajalska zdela; Madjari so jo pa obsodili za sad Helfertovega načela, naj se Hrvaška od Ogerske odkruži in s Slavonijo in Dalmacijo zopet trojedino kraljevino oživi dejansko. Avstro-ogerska država imela bi po Helfertovem načrtu potem tri dele in bi se imenovala avstro-ogersko-hrvaška država. Tako so si Madjari Živkovičev načrt adrese raztolmačili. Kdor nagodbeno postavijo iz čistega, domoljubnega namena brani, sumljiv postane doma in preko Drave in tako se godi, da gre vse rakovo pot; namesto da bi napredovali, nazadujemo. Strašna surovost prijela se je naše književnosti, družbinskega in javnega življenja. Usta so nam po stari navadi še vedno polna hrvaške domovine in domoljubja, prava bistvenost našega duha je pa izposojena onim zapadnim nihilističnim načelom, ktera zatajujejo vsako domoljubje in škandale v deželnem zboru provzročujejo, po ulicah pa ljudstvo begajo in šuntajo. Narodi, ki so mnogobrojni, ki imajo za seboj slavno zgodovino in politično samostalnost na trdni podlagi, zagazijo, ako tako postopajo. Hrvaško bode pa to tresčilo v propad. Že danes je gotovo, da naj se Hrvaški ali pa njenemu deželnemu zboru kaj državnega primeri, nas ne bo nikdo pomiloval; meseca avgusta smo pa še vseh avstrijskih narodov sočutje imeli.

Vnanje države.

„Novoja vremena“ donša razpravo o *avstrijskih Slovanih* in posebno o Čehih in pravi, da Ruse veseli videti, kako velike korake napravila je narodna zavest v najnovjšem času. Čehi so po Ruskem povsod na glasu dobrih Avstrijancev in tudi takrat se je to lahko o njih trdilo, ko so bili z vlado v opoziciji. Odkar so pa zopet prišli v državni zbor in odkar postopajo z vlado, so pa ravno tako dobri Avstrijani ostali, kakor niso v slovanskem oziru nič shujšali. Rusi vsi presrečno želimo, da bi se vsem Slovanom v Avstriji dobro godilo. Pasivna politika Čehom ni vgajala in modro so storili, da so jo opustili, ter se skupnega delovanja poprijeli. Res je, da se tudi med Čehi nahaja nekaj „nespravedljivih“, in to so mladočehi; toda oni so nespravedljivi le v načelih, dejanski se pa radi staročehom podvržejo in dr. Riegerja za splošnega vodja vseh Čehov pripoznajo. Mladočehi vpirajo se mu le po svojih novinah, v resnici in v dejanskem življenju bi se tega nihče ne podstopil in če bi se tudi vsi česki politiki proti dr. Riegerju dvignili, prosti narod mu ostane vedno zvest. In ta moč, ki ima tako moč, je priprost, brez visoke službe in jako z ljudmi odkritosrečen in naravnost pa do skrajnosti. Tudi v privatnem življenju kaže za sveto narodno reč ono navdušenje, ktero ga v javnosti tako odlikuje. Star je že, toda mlado srce in nazore ima, za ktere bi ga vsak mladenec lahko zavidal. Dr. Rieger je poslednji izmed onih moč, ki so česki narod zopet k življenju obudili; kar je mlajših, ni nihče sposoben dr. Riegerja nadomestiti, kadar bo ta oči zatisnil.

Iz *Kantona* se poroča, da je ondi med tujimi naseljenci velika razburjenost in grozen strah, kajti kjer se kdo očitno prikaže, že zahrúšče domačini nad njim „pobite ga!“ V Hajnan se bo pripeljalo 6000 kitajskih vojakov, ki so še precej korenjaki videti, ko da le boljše častnike imeli. Orožje imajo dobro, le da ga silno zanemarjajo. Večina moč nosi Henry Martinijeve puške, ostali pa dolge sulice. Častniki so vsled kadenja opija vsi oslavljeni in se za njihova povelja živ človek ne zmeni. Discipline med temi ljudmi ni čisto nobene in tako menda Francozi zaradi njih ne bodo sivih las dobili.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 2. februarja. (O tiščočih nadlogah.) Prijatelju ljudstva je naloga skrbeti, da se ljudstvo ne pogreza v napake, ki mu madežajo narodni značaj, ter ga vračati na pot napredka in blagostanja.

Med sredstvi, s kterimi bi se na pot stopilo prodirajočim napakam, ki čvrsti naš narod gonobijo moralno*) in gospodarstveno, kažejo nekateri na zatrtje ali vsaj omeje žganjopije in loterije. Ne

*) Pri tej priložnosti naj opazim, da nekateri govore in pišejo moralčno, kar je takó pravilno, kakor bi slovanski rekel zapachično ali pa liberalično. Na deblo besede tujke se pripenja končnica ski ali ni. Dakle moralis, moral-ni (ski). Prav pa je od latinskih pridevnikov na ious, ično; n. pr. politicus, juridicus, physiologicus, democratius; politični, juridični, fiziološki, demokratični, zadnja dva tudi fiziološki, demokratski (fisiološki, demokratični).

čutim se poklicanega zagovarjati navadno ali občno žganjopivstvo. preočitno je narodna rakova rana. V tem oziru bi mogla šola, dobro urejena šola, še največ storiti, žali, da je previdena z mnogo koristnimi, toda le s prav malo potrebnimi predmeti, ki jih tirja vsakdanje življenje. Sicer pa žganjopitja ne bo moči popolnoma zatreti, ako vestno in složno ne bodo sodelovali vsi trije v prvi vrsti poklicani faktorji: župnik, učitelj, okrajni glavar. Kakor stvari zdaj stojé, je malokje nadejati se tacega enodušnega delovanja.

Značaj človeške narave je upornost, zmeraj sega po prepovedanem, od koder že oni paganski rek: Nitimur in vetitum semper cupimusque negata. — Malo drugače je z loterijo; ž njo se izmed sto in sto ni eden ne opomore. Ako malo dobi, vse nazaj nese, ker bi rad še več, ako pa veliko, mu tudi veliko ne tekne; kakor prišlo, tako prešlo. Vendar so lotirjarji vsaj toliko boljše, kolikor si ne kvarijo in ne zapravljajo zdravja. Žganjepivec pije iz obupnosti nad svojim bednim stanom, lotirjar pa stavi iz nadebudnosti, da bode vendar enkrat izlezal iz troče jediščine. To je globoči vzrok te narodne hibe in splošnje siromaščine. Obema je taka strast edina zabava, ki si jo kterikrat privoščita. Človek bi jim tega veselja skoro ne zavidal, ko bi takošna zabava, po nasledkih soditi, ne bila usodna, in vodeča do požara. Lotirjar daje rodoljubu vsaj to žalostno zadoščenje, da pomaga državnim finančnikom. Jeli pa je mogoč slučaj, da bi mogla loterija koristiti njemu? Je. Ako bi imela vsaka dežela svojo loterijo; ako bi se v ti dohodki obračali v olajšavo narodne bede, v korist in pomoč deželskim ubogim in nezadolženim ponesrečevalcem, to bi take loterije ne bilo odpravljati, nasprotno, še priporočati bi jo imeli, ker bi lotirjarji, ki so večidel siromaki, posredno in neposredno sami za-se skrbeli: to bi bila nekakošna loterijska hranilnica. *)

Konečno še ena opomnja. Na pošiljki iz Ljubljane, na moje ime nakazani, je stal modro pripisan zaničljiv prislov. Sme li sl. c. k. poštno vodstvo med uradniki v vrlem poštnem rokovanju osivelimi trpeti takega pobalina?

Domače novice.

(Za ranjnim knezoškofom) so mrtvaške molitve opravljale se v stolni cerkvi v torek, sredo in v petek. V torek jih je vodil in je maševal preč. g. prošt J. Zupan in razun družega občinstva je v pričo bil deželni glavar grof Thurn, v sredo na mestu preč. g. dekana Volca preč. g. dr. H. Pauker in pričujoč je bil deželni predsednik baron Winkler, in v petek sedmino preč. stolni župnik g. A. Urbas.

(V katoliški družbi) bode prihodnjo sredo o navadnem pozimskem zborovanju govoril č. g. J. Flis.

(Pri deželnem predsedniku baronu Winklerju) je bil večeraj obed, h kteremu je bilo povabljenih čez 60 oseb.

(Slovensko gledališče) v nedeljo (zvečer je bilo tako, kakoršnega bi vselej želeli našemu narodu, igralcem in blagajnici. Predstavljal se je jako lep in podučljiv Rajmundov čarobni igrokaz „Zapravljivec“ tako izborna, kar se tiče delovanja igralcev in igralk, da se smemo z njimi ponašati. Žal nam je pa, da tega ne moremo o g. inspicijentu izreči, kteri svojemu poslu nikakor ni zadostil. Posamični odmori bili so predolgi in mnogokrat jako mučni za gledalce, stroji za kulise, posebno pa oni na vodi za čolne in ladije morajo menda vsi zarujaveti biti, drugače bi pač spretneje svoj namen izvrševali. Lep prizor in jako dober utis napravila je lovska družba po svoji zunanosti, kakor tudi s svojim petjem, po kterem naši čitalnični gg. pevci sploh slové. Glavne uloge so bile skozi in skozi v spretnih rokah in tako mojstersko izpeljane, da tako živahnega javnega priznanja zadovoljnosti od poslušalcev letos nismo še doživeli, kar tu s posebno zadovoljnostjo povdarimo. Hiša je bila že ob 3/4 do poslednjega prestora razprodana, ter nam je jako žal, da se je toliko odličnega občinstva z žalostnimi obrazi vračati moralo, ker niso več vstopnic dobili. Oprti na to in na velikansk utis, ki ga je sinoči „Zapravljivec“ napravil, kakor tudi na še večji njegov gmotni vspeh, usojamo si ga slavnemu dramatičnemu društvu naj-

*) Menda bi tudi ne bilo boljše, kakor če se za revno nori in pleše. Vred.

topleje priporočiti, naj bi ga še enkrat na oder spravilo, da ga bodo tudi tisti videli, kateri včeraj že niso več vstopnic dobili, in teh je toliko, da bi se bilo še drugo gledališče napolnilo. Ako se v nemškem gledališču daje kak ugaječ komad po petnajstkrat, zakaj bi mi „Zapravljivca“ ne dali dvakrat zaporedoma? Vivat sequens!

(*Slavnostni ples v čitalnici 2. t. m.*) je bil sijajen in mnogo obiskovan, počastilo ga je veliko dostojanstvenikov s svojo navzočnostjo, med njimi tudi deželni predsednik g. baron Winkler.

(*Vabilo k Vodnikovi Besedi*), katero priredi šišenska čitalnica v nedeljo 10. februarja 1884 v prostorih Kozlerjeve zimske pivarne. Program: 1. Overtura, svira oddelek c. kr. vojaške godbe domačega pešpolka baron Kuhn. 2. Prolog, zložil g. Koder, govori gospodična Zor-ova. 3. Avg. Leban: „Slovenske dekleta“, mešani zbor. 4. Iv. pl. Zajec: „Jurešičeva putnica“, moški zbor. 5. Fr. Grbic: „Moj spominček“, mešani zbor. 6. J. Kocijančič: „Slovo“, poluzbbr. 7. „Garibaldi“. Gluma v 1 dejanji, poslovenil Kalan. Med pesamezni točki sporeda svira oddelek c. kr. vojaške godbe domačega pešpolka baron Kuhn. Začetek ob 7. uri zvečer. Ustopnina za čast. društvenike prosta. — P. n. gostje plačajo 40 kr.

Odbor.

(*Popravek*.) Iz Vevč nam je prišlo pismo iz zanesljive roke, da ni res, da bi se bil umor pri plesu zgodil, ker sploh plesa ni bilo in tudi nobenega prepira med fanti. Zaklanega našli so na cesti, kjer ga je njegov nasprotnik smrtno napadel. V hiši pa še nikdo o tem vedel ni, dokler ga niso zunaj našli. — Obžalujemo, da se je vrnila pomota, smemo reči, prav po nesreči, ker pri poročevalcu gotovo ni bilo najmanjše hude volje.

Razne reči.

— V založbi g. Krajca je izšel 8. in 9. snopič „Narodne biblioteke“: Nesrečnica. Cena 30 kr.

— Učiteljske službe in premembe. Na dvorazrednici v Trebnjem je razpisan služba drugega učitelja s 400 gold. letne plače. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svetu v Novem mestu do 10. t. m. V enorazrednici v Šent-Lamprechtu s 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svetu v Litiji do 5. t. m. — Z Jesenic na Dolenjskem je g. Ljud. Vagaja za časnega učitelja šel v Kopanje v okolici ljubljanski.

— Za bodočo železnico Trst-Hrpelje so inženirji že svoje delo pričeli, kakor „Edinost“ poroča. Glavna postaja v Trstu ji bo menda pri sv. Andreju ob morji, kjer je bila predlanskem razstava. Od sv. Andreja bo izpeljana nad arzenalom pod cerkvijo sv. Jakoba po sv. Mariji Magdalen (Montebello) pod Polverio nad Rimanjem in Borštom, po Botaških stenah memo Drage pod Nasircem v Hrpelje-Kozino. To je glavni obris proge, za katero so se že jeli koli in količi v tla zabijati.

— Slovenska čitalnica v Celovci priredi 6. t. m. „veseli večer“ v svoji sobani pri „Jelenu“ s sledečim sporedom: 1. Slovenec sem; 2. Zelje Slovana; 3. Nezakonska mati, samospjev; 4. Sirota, peterospjev; 5. Predavanje; 6. Mladini; 7. Miha. Predpustna.

— Računski sklep posojilnice v Mariboru za leto 1883 kaže jako ugodno delovanje tega denarnega zavoda. Aktivnega premoženja ima 151.344 gld. 33 krajcarjev. Pasiva znašajo 148.987 gld. 87 kr. in je toraj čistega dobička 2.356 gld. 46 krajcarjev. Število udov znaša 436, kar je za tako kratek čas obstanka (od 14. februarja 1882 pa dosedaj) zadosti ugodno, če tudi bi ji še mnogo obilnejega želeli. Denarni promet obsega obsega 560.642 gld. 92 kr. in se razdeli na hranilne uloge in na posojila. Vložilo se je 161.563 gld. 88 kr., od katerih se zopet 34.578 gld. 48 kr. izplačalo. Kapitalizirane oaresti znašajo 4.883 gld. 3 kr. upravni stroški pa 1.149 gld. 20 kr. Posodilo se je 194.738 gold. 39 kr. in od tega že povrnilo 84.798 gld. 10 kr. Deleži znašajo 13.900, rezervni zaklad pa 1269 gld. 87 kr. Upravno premoženje vredno je 151.344 gld. 33 kr. — Popisani odbor vabi vse društvenike k rednemu občnemu zboru na dan 10. svečana 1884 popoldne ob 2 uri v posojilnično pisarno v Tegethofovej ulici na sledeči dnevni red: a) Poročilo nadzorništva; b) sklepanje o porabi čistega dobička; c) volitev ravnateljeva; d) volitev nadzorništva; e) sklepanje o remuneraciji g. knjigovodji in f) razni predlogi.

— Na Dunaji je odbor za podporo po Afriki potujočega preiskovalca dr. Holuba. Temu odboru so cesar iz lastnega premoženja 3000 gold. poklonili. Drugi prijatelji vede so zložili do zdaj 2500 gold. skupaj, mnogo se jih je pa podpisalo za večje zneske, ktere hočejo pozneje vplačati.

— V Pragi je na mestu ranjkega dr. Pruha pomožni škof postal preč. kanonik K. Schwarz, generalvikar kanonik A. Hora, kanonik pri prestolnici sv. Vida pa česki pridigar g. Fr. Krásl, dr. bogoslovja in vrednik „Blahovest“.

— „Zlata Praha“, krasen ilustrovan list česki, ki se po obliki in po vsebini lahko meri z najboljšimi družih narodov, v „Slovenca“ že priporočevan, ozirati se hoče tudi na Slovence in na naše domovje. V zadnjem listu ima poleg družih po fotografiji lesorezno sliko: Kokerska dolina v Krajine. Celo leto stane 9 gold. 60 kr. na pol leta 4 gold. 90 kr., na četrt 2 gold. 50 kr. Administracija: Praha, Karlovo nám. č. 34.

— Hugon Šenk se je tudi po Tirolih ženil. Inomost počastil in osrečil je s svojim prihodom lansko leto meseca maja, in ravno v tistem času je ondi zmanjkalo neke gospé, ki se je iz Inomosta v Meran peljala prijateljico obiskat in o kateri se ve, da se ji je Šenk za spremljevalca ponudil. Mislijo, da se je je kje na Brennerji znebil, ker so ondi tudi kovčeg našli, ki je Šenkova lastnina in so v njem žensko obleko in dragocenosti dobili.

— V Sarajevu je zopet gorelo. Ogenj je nastal v poslopiji finančnega deželnega ravnateljstva ob 5 zjutraj 30. januarja. Pogorelo je celo poslopije s sosedovo hišo vred. Glavno blagajnico z 960.000 goldinarji in arhiv so rešili. Škoda je velika.

Telegram „Slovenca“.

Dunaj, 3. febr. Proračunski odsek je sprejel resolucijo za podporo afrikanskega potovalca Holuba. — Na dotično vprašanje odgovoril je ministerski predsednik, da bo v prihodnji seji državni zbornici podal pojasnila, da se bo moglo soditi, zakaj se je na Dunaji napravil izjemni stan, vendar si bo še marsikaj pridržal v seji; posebnemu odseku pa ga je volja proti dani besedi molčanja to reč nadrobneje razložiti. Želja njegova je najprvo pomiriti, ne pa raznemiriti prebivalstvo. — Znana pevka in igralka Jozefina Gallmayer je umrla.

Pariz, 3. jan. Rouher je umrl.

Pariz, 4. febr. Časnik „Temps“ piše, da propad vlade v senatni kamori nikakor ne mora imeti nasledka razpusta ministerstva. Sprejetje Clemenceauvega predloga ne more zmanjšati vspeha Ferryvega pri obravnavi gospodarske krize (sile).

London, 4. febr. Časnik „Times“ zvé, da je v petek bil pri vojnem ministerstvu ministerski svet, ki je sklenil, parlament prositi kredita za dva milijona šterlinov (20 milij. gld.), da se luke notranjih dežel britanskih naselbin vtrde tako, da se bodo mogle braniti.

Tuji.

31. januarja.

Pri *Maliči*: Bar. Gerlah, zasebnica, z Dunaja. — A. Drechsler, kupec, z Dunaja. — Karl Berndt, kup. potovalec, z Dunaja. — A. Koller, tovarnar, iz Švica.

Pri *Stonu*: Mirosl. Weiner, kup. potovalec, z Dunaja. — J. V. Kastl, kupec, iz Plzna. — Baron Grois-Seinsberg, c. k. častnik, iz Gradea. — Sal. Caruana, agent, iz Trsta. — Karl Meyer, slikar, iz Gorice.

Pri *Avstrijskem cesarji*: Emil Kristinus, kup. potovalec, z Dunaja. — Avgust Paulin, sladničar, iz Ljubljane.

Umrlí so:

31. jan. Roza Altenburger, c. kr. kontrolorja hči, 18 let, Stari trg št. 9, Diabetes mellitus.

V bolnišnici:

27. jan. Marija Glažar, gostija, 74 let, Pneumonia hypostatica.

V vojaški bolnišnici:

29. jan. Jurij Unterrainer, c. k. nadporočnik, 32 let, pljučna tuberkuloza.

Eksekutivne dražbe.

6. febr. Obnovenje licitacije Anton Galovič iz Sajavice, 750 gl. Krško. — 1. e. džb. pos. Jože Obranič iz Fare, 125 gl. Kočevje. — 1. e. džb. pos. Helena in Jurij Mihlič iz Gorenjega Vecenbaha, 450 gl. Kočevje. — 1. e. džb. pos. France Šlebir iz Stavnik, 3475 gl. Kamnik.

7. febr. 1. e. džb. pos. Jaka Godina, št. 61, 2230 gl. Logatec. — 3. e. džb. pos. Martin Mole iz Jerine vasi, 1443 gl. Rudolfovo.

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 56 gl., Rio 58, St. Domingo 58, Portorico 94, biserna 120, Cejlon 90—135, Java 70, Mokka 114.

Sladkor po 26—34 gld.

Dišave: poper 86 gl., žbice 75—70.

Južno sadje: dateljni 30, fige iz Kalamate 15, iz Smirne 30, rozine 15, pomoranče 2.50, limone 2.50 za vsak zabo, rožiči 4.50, mandeljni 102.

Olje: laško 72—93 gl., albansko 42, dalmatinsko 44, angleško 33, petrolej 12.50.

Kože: juhtovina 260, podplatje 125—160, teletnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 60, zajče sto komadov 25 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 118, isterska 110.

Bombaž: ameriški 70, indiški 46.

Ježice po 10 do 18 gl.

Mast: maslo 98—104, angleška 60, ogerska 66, špeh 61.

Žito: pšenica ruska 10.40—11.—, laška 10.50, koruza 7.25, rž 7.50, oves 7, fižol 11—15, grah 10—15, riž laški 14, indiški 15 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Dunajska borza.

1. februarja.

Papirna renta po 100 gld.	80 gl.	—	kr.		
Sreberna	80	35	„		
4% avstr. zlata renta, davka prosta	100	45	„		
Papirna renta, davka prosta	94	35	„		
Ogerska zlata renta 6%	121	65	„		
„ 4%	89	90	„		
„ papirna renta 5%	87	50	„		
Kreditne akcije	160 gld.	309	90	„	
Akcije anglo-avstr. banke	120 gld.	116	50	„	
„ avstr.-ogerske banke	848	—	„		
„ Länderbanke	115	50	„		
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	620	—	„		
„ državne železnice	320	50	„		
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	228	75	„		
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	123	50	„	
4% „ „ 1860	500	136	75	„	
Državne srečke iz l. 1864	100	171	50	„	
„ „ 1864	50	171	50	„	
Kreditne srečke	100	172	—	„	
Ljubljanske srečke	20	23	—	„	
Rudolfove srečke	10	20	25	„	
London	121	15	„		
Srebro	—	—	„		
Ces. cekini	5	70	„		
Francoski napoleond.	9	61	„		
Nemške marke	59	30	„		

Kupčijski pomočnik

(komí)

dobro izurjen v manufakturski kupčiji se sprejme pri A. Pogačniku v Cirknici. Dobiva vse prosto in plačo po dogovoru. (1)

Hiša

v sredini mesta Krškega, jednonadstropna, z gospodarskimi poslopiji, v popolnoma dobrem stanu, ter pripravna za vsakovrstno podjetje, ki daje sedaj brez gospodarskih poslopij na leto 400 gld. najemščine, se prodá iz proste roke po jako ugodni ceni.

K tej hiši pripada tudi 3 orale njiv in travnikov, kateri se tudi prodajo.

Kdor želi to hišo kupiti, zvé natančneje v občinski pisarni v Krškem. (2)

Gospodu Gabrijelu Piccoli, Ikarju v Ljubljani.

Vaša „želodečna esenca“ je edino zdravilo, ki se mojemu želoču prilaga. Po vsakem zavžitji mi je lažje in bolje.

Kamnje pri Černici 1883.

Josip Sovdat, župnik.

Enajst let že trpim na zabasanji in hemeroidah in ne poznam ga zdravila, da bi mi toliko pomagalo, kakor Vaša „želodečna esenca“, za katero se Vam najlepše zahvaljujem.

Ivan Zehrou, Gorenje Ležeče, Kranjsko.

Prosim, da mi odmah pošljete 100 steklenice Vaše izvrstne „želodečne esence“.

Aleksandrija v Egiptu meseca avgusta 1883.

Marija Dolinsh.

Prosim uljudno za 24 steklenice Vaše „želodečne esence“, ki je nedvomljivo najboljši pripomoček zoper kašelj, hemeroidje, mrzlico v želoču in gliste.

Pulj meseca decembra 1882.

Josip vitez Scordili, c. k. policijski komisar.

Vaša „želodečna esenca“ s sijajnim vspehom rabim. Prosim odmah za 24 steklenice na povzetje.

Trdnjava Ivanč na Hrvaškem meseca avg. 1883.

Josip Marničič, usnjarski mojster.

Želodečna esenca je pomagala že tisočim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi boleznj v želoču in trebuhu, krč, božjast, trebušno in premenjavno mrzlico zabasanje, hemeroidje, zlatenico itd., ki so vse nevarne, če se v pravem času ne ozdravijo. Steklenica 10 kr.